

N:o 39.

Ank. till Riksd. kansli den 17 mars 1896, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 69 och 71 §§ konkurslagen.

69 och 71 §§ konkurslagen äro af följande lydelse:

69 §.

»På den inställedag, som, enligt 14 §, varder genom den offentliga stämningen för fordringars anmälade bestämd, skola tillstädesvara, i stad rättens ordförande eller annan af rätten dertill utsedd ledamot, och å landet domaren, att ordet vid förhandlingarna föra, så ock rättens ombudsman, gode männen och gäldenären; dock må de senares utevaro ej hindra ärendets handläggning. Ordföranden uppläse gäldenärens konkursansökning eller, der egendomsafträdet tvunget är, den derom förda skriftvexling, jemte beslutet derom, så ock öfriga handlingar, deraf parterna om saken nödig kunskap få kunna. Derefter uppgifve hvar borgenär skriftligen sin fordran med den rätt han påstår: lägge ock de handlingar in, på hvilka han sin talan grundar, eller afskrifter deraf, med åtecknad bevis af rättens betjente eller af två andra trovärdiga män, att de med hufvudskrifterna lika äro. Har borgenär före inställedag bevakningshandlingar aflemnat, i stad till rätten samt, å landet, till domaren, varde det ock tillkännagifvet.»

71 §.

»Vill någon å inställeledagen närvarande borgenär, god man eller syssloman, eller ock gäldenären, der han tillstädas är, jäf emot en eller flera af de bevakade fordringarna göra, eller begär någon af dem rådrum att sitt beslut derom, efter granskning af handlingarna, fatta; utsätte då ordföranden viss dag inom två veckor derefter, å hvilken anmärkningarna, skriftligen författade, senast skola aflemnas till rätten eller domaren.

Ordföranden bestämme ock å inställeledagen, efter samråd med rättens ombudsman, ej mindre lämplig ort, hvarest handlingarna under skriftvexlingstiden skola genom ombudsmannen parterna tillhandahållas, än ock viss dag, minst en och högst två veckor efter tiden för anmärkningarnas aflemnande, samt lämpligt ställe för parterna att inför ombudsmannen sammankomma, såsom i 74 § sägs. Begär någon af parterna för anmärkningars afgifvande och sammanträdet inför ombudsmannen längre tid än nu sagdt är, och är saken vidlyftig; då må ordföranden anstånd medgifva, dock ej utöfver hvad nödigt pröfvas.

Ej må emot fordran, som å inställeledagen anmäld är, jäf annorledes än i nu stadgad ordning framställas.»

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottets behandling hänvisad motion, n:o 86, hemställer herr *A. W. Nilson* från Lidköping, att Riksdagen för sin del ville besluta, att nämnda lagrum måtte erhålla följande förändrade lydelse:

69 §.

På den inställeledag — — — lika äro. Har borgenär före inställeledag, vare sig personligen eller genom ombud, eller ock i betaldt bref med allmänna posten, bevakningshandlingar aflemnat, i stad till rätten samt å landet till domaren, varde det ock tillkännagifvet.

71 §.

Vill — — — — fatta: utsätte då ordföranden viss dag inom två veckor derefter, å hvilken anmärkningarne, skriftligen affattade, senast skola af vederbörande, vare sig personligen eller genom ombud, eller ock

i betaldt bref med allmänna posten, vara aflemnade till rätten eller domaren.

Ordföranden — — — — framställas.

Tillika har herr Nilson anhållit, att laguskottet, med fasthållande af motionens syfte, ville sjelft föreslå sådana redaktionsförändringar i nämnda tvenne paragrafer, hvilka kunde synas utskottet mera lämpliga, äfvensom derjemte afgifva förslag till ändring af ord eller meningar uti en eller flera af konkurslagens öfriga paragrafer, der sådant möjligen påkallades till följd af förändringarna uti 69 och 71 §§.

Till stöd för förändringarna anfördes i motionen, att då det i konkurslagens 69 § vore stadgad, att hvar borgenär skall å inställeldagen skriftligen uppgifva sin fordran, och bifoga de handlingar, på hvilka han sin talan grundar, och då det i samma paragraf vidare hette: »Har borgenär före inställeldag bevakningshandlingar aflemnade, i stad till rätten samt å landet till domaren, varde det ock tillkännagifvet», så framginge visserligen icke af der begagnade ordalag med all önskvärd tydlighet, att dylika handlingar skulle anses vara i laga ordning aflemnade jemväl i det fall, att de inom behörig tid till rätten eller domaren insändts med allmänna posten. Men en i sådan rigtning gående tolkning af denna paragraf hade dock hos allmänheten gjort sig i praktiken ganska allmänt gällande, och såväl riksbanken och andra bankinrättningar som äfven enskilda fordringsegare hade, såsom känt vore, i vidsträckt mån anlitat allmänna posten för insändandet af bevakningshandlingar, utan att det tillföre försports, att deras gjorda bevakningar blifvit på sådan grund ogillade. Under sistförflutna året hade emellertid ett rättsfall förekommit, som visade, att det uteslutande berodde af domarens godtfinnande, huruvida en med allmänna posten till honom ankommen bevakningshandling komme att till pröfning upptagas, eller icke. Af ett utdrag af justitieombudsmansexpeditionens diarium för den 18 maj och 13 juni 1895, hvilket vore bifogadt motionen, inhemtades nemligen, att justitieombudsmannen förklarar sig icke finna konkursdomstolens ordförande skyldig att taga befattning med bevakningshandlingar, som, ehuru inom behörig tid, ankommit med allmänna posten.

Efter erhållen kännedom om det af justitieombudsmannen gifna prejudikatet, torde en stor mängd borgenärer icke längre våga insända sina konkursbevakningshandlingar med allmänna posten och dermed äfventyra att gå förlustige hela sin fordran. För egen trygghets skull måste alltså borgenären aflemba sina bevakningshandlingar personligen eller genom ombud. Men att detta ofta måste tillskynda honom synnerlig olägenhet

och kostnad, vore lätt att inse. I följd af affärlifvets stora utveckling och nutidens lättare kommunikationer egde numera liffig handelsförbindelse rum mellan äfven de mest skilda trakter af vårt land. Afståndet mellan borgenärens och hans gäldenärs hemvist vore därför icke sällan så betydande, att, i händelse af den senares iråkade konkurstillstånd, det icke gerna kunde ifrågakomma, att den förre företoge en resa på, exempelvis, 50 à 100 mil, för att å inställedagen bevaka sin fordran. Utvägen att i stället begagna ombud kunde äfvenledes ofta vara förenad med svåra olägenheter, förutom de rätt dryga utgifterna; ty det vore för honom icke alltid så lätt att förskaffa sig ett lämpligt och pålitligt samt på samma gång närboende ombud, särdeles om konkursmålet handlades vid tingsställe å landet i aflägsna, glest befolkade orter.

Så tunga och besvärliga former för utförande af talan i konkursmål ville allmänheten, ursäktligt nog, icke gerna finna sig uti i våra dagar, då på de flesta områden så mycket vore gjordt och gjordes för att, till båtad för affärs- och näringslifvet, åt landets medborgare bereda bekvämlighet och lättnad i utöfningen af deras verksamhet och i deras beröring med hvarandra äfvensom med de offentliga myndigheter, till hvilka de i många förekommande fall behöfde hänvända sig. Såsom bekant, vore det numera tillåtet att med posten insända skrivelser och inlagor direkt till statsdepartementen och alla förvaltande myndigheter. Allmänheten kunde med skäl tycka, att samma medgifvande äfven borde få gälla för sådana handlingar, som skola gå till rättens ordförande eller domaren i konkursmål. I ena som andra fallet måste det naturligtvis bli afsändarens egen risk, om handlingarna förkomme eller icke hunne fram i behörig tid.

De skäl, som sålunda anförts såsom stöd för en i angifna rigtning behöflig ändring af 69 §, gälde äfven till viss del i fråga om ett sådant tillägg till 71 §, att skriftligen affattade anmärkningar mot gjorda konkursbevakningar måtte kunna i betaldt bref med allmänna posten insändas till rätten eller domaren. Beträffande sistnämnda paragraf återopade motionären dessutom den motivering, som förekomme uti en vid 1894 års riksdag i detta ämne väckt motion, i hvilken anfördes, att stadgandet, det anmärkningar, skriftligen författade, skola »aflemnas» till rätten eller domaren, blifvit af domarecorpsen olika uppfattadt; och hade i följd deraf praxis icke blifvit enahanda i alla domsagor. Några domare mottoge anmärkningar, som genom allmänna posten tillsändes dem, under det andra, stödjande sig på stadgandets ordalydelse, fordrade, att anmärkningarna skulle af vederbörande rättsegare egenhändigt aflemnas. Följden af sistnämnda uppfattning hade blifvit, att mot bevakade fordringar framställda

anmärkningar, som insändts med posten, icke föranledt fordringarnas underkännande, om än grundade skäl dertill funnits. Det vore önskligt att, till förmån för den rättsökande allmänheten, lika uppfattning och praxis i förevarande afseende gjorde sig gällande.

Utskottet hyser den uppfattningen, att åt ifrågavarande stadganden i konkurslagen icke kan gifvas annan tolkning, än att den, som vill bevaka fordran eller mot bevakad fordran framställa anmärkning, måste sjelf eller genom ombud aflemna skrifvelse derom till vederbörande domare eller domstol. Visserligen är det icke för utskottet obekant, det domare emottaga bevakningar och anmärkningsskrifter, hvilka blifvit i behörig tid med posten insända, såsom om de i laga ordning ingifvits, men detta förfarande anser utskottet hafva sin grund uteslutande i ett tillmötesgående mot parterna och icke under några omständigheter åligga domaren såsom tjenstpligt. Ett sådant förfaringssätt har emellertid enligt utskottets mening goda skäl för sig. Det synes nemligen utskottet klart, att det för den rättsökande ofta kan vara förenadt med stora svårigheter, ja, hardt när omöjligt att personligen infinna sig. Visserligen är parten för sådant fall hänvisad till begagnande af ombud; men äfven ett sådant förfarande är förenadt med åtskilliga olägenheter, såsom besvär för anskaffande af ombud, omkostnader, osäkerhet att ombudet med noggrannhet fullgör uppdraget, och dylikt. Dessa och liknande olägenheter skulle undanröjas genom det af motionären föreslagna förfaringssättet — ett förfaringssätt, som dessutom redan tillämpas hos administrativa myndigheter. Genom tvenne kongl. förordningar den 12 juni 1885 är nemligen, såsom motionären erinrat, stadgadt, att part må, under iakttagande för öfrigt af vederbörlig tid och ordning, på eget äfventyr till statsdepartement och förvaltande myndigheter insända ansökningar, besvär och andra handlingar i betaldt bref med allmänna posten. Enligt hvad utskottet erfarit, har denna anordning icke föranledt några olägenheter, utan tvärtom visat sig i alla afseenden förmanlig. Utskottet finner därför syftet i den väckta motionen synnerligen beaktansvärdt. Dock hyser utskottet någon tvekan, huruvida det föreslagna förfaringssättet kan vara lämpligt beträffande 71 §, då i densamma afses iakttagande af fatalier och det därför till äfventyrs, så länge ett genom lag ordnad kansli vid underrätterna saknas, kan, särskildt i det fall att vederbörande domare vid tiden för anmärkningars aflemnande för embetsgöromål eller af annat skäl vistades utom sitt hem, uppstå tvist, huruvida anmärkning blifvit inom rätt tid framställd. Beträffande deremot andra i

konkurslagen förekommande bestämmelser om aflemnande af handlingar till rätten eller domaren, såsom t. ex. stadgandena i 80 § om efterbevakningar, i 86 § i fråga om edgångsyrkande och i 88 § om edgångsbevis, anser utskottet, på sätt motionären ock antydt, att en ändring i angifven rigtning af 69 § påkallar, för konsekvensens skull, ändring äfven af dessa bestämmelser.

På grund af hvad utskottet sålunda anfört och då den nödiga utredningen af de ändringar i konkurslagen, som kunna böra vidtagas, lämpligast torde böra genom Kongl. Maj:ts försorg verkställas, får utskottet med anledning af herr Nilsons motion hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t efter utredning, i hvilken omfattning handlingar i konkursmål må kunna i de af motionären afgifna hänseenden i betaldt bref med allmänna posten till rätten eller domaren insändas, måtte till Riksdagen framlägga förslag till de lagändringar i detta syfte, som må anses böra vidtagas.

Stockholm den 16 mars 1896.

På lagutskottets vägnar:

E. von KRUSENSTJERNA.
